

A MAGYARORSZAGI VASUTI SZEMÉLYZET ÉRDEKEIT KÉPVISELŐ KÖZLÖNY

A Magyar Vasutas megjelen minden hét péntekjén. Szerkesztősége és kiadóhivatala **Budapest, VII., Csömöri-ut 28. szám**, ahova mindenemű levelezés és egyéb küldemény intézendő.

Előfizetési feltételek:

Egy óra	frt —.40 (K —.80)
Negyedévre	frt 1.20 (K 2.40)
Félévre	frt 2.40 (K 4.80)

Minden összeköttetésünket a legnagyobb titokban tartjuk. Ha valaki — bármi okból — nem akarja, hogy lapunk az ő nevére járjon, bármilyen más címre is előfizethet.

Munkástársak!

A Vasuti munkások országos szövetségének alapszabálytervezetéhez minden oldalról sok indítvány érkezett be. A szervező-bizottság a vidéki bizalmiférfiak közreműködésével legközelebbi vasárnap fogja tárgyalni az indítványozott módosításokat és azután nyomba beterjeszti az így véglegesen megszövegezett alapszabálytervezetet a kereskedelmi miniszterhez, hogy minél előbb véglegesen megalakulhasson Szövetségünk.

Értesítjük továbbá testvéreinket, hogy a Szövetség szervezési költségei fődözésére szolgáló gyűjtést **mindenesetre a legközelebbi elsején eszközölni kell**. Akik tőlünk arra az időre gyűjtő-ívet kapnak, azokon gyűjtenek; akik nem kapnak tőlünk gyűjtőívet, maguk csinálnak. A befolyt összeget a gyűjtő-ívvvel együtt **haladéktalanul** be kell küldeni, hogy a szervezés költségeit fődözthessük és az adományokat nyilvánosan nyugtázhassuk.

Nagy és egész jövőnkre nézve fontos mű előtt állunk, tegye meg mindenki a kötelességét. Mindenki járjon hozzá, hogy minél hamarabb és minél teljesebb mértékben meglegyen a mi meleg otthonunk és erős védő-

bástyánk: a Vasuti Munkások Országos Szövetsége.

Éljen az összetartás!

Testvéri üdvözlettel

a szervező-bizottság.

Nincs ellenmozgalom!

A Vasuti Munkások Országos Szövetségének szervező-bizottsága a napokban küldöttséget menesztett **Ludvig Gyula** elnökigazgató urhoz, azzal a megbízatással, hogy a közelebbre várható szervezési munkánál mozgásszabadságot biztosítson a mi Szövetségünk számára.

A Turtsányi-féle szövetség az igazgatóság részéről a legmesszebbmenő, szeretetteljes támogatásban részesült. A Máv. pénzen, a Máv. eszközeivel korteskedtek szabadságolt hivatalnokok a Turtsányi-szövetség részére, hivatalból buzdítottak — szelid és kevésbé szelid nyomással — a belépésre és hivatalos helyiségekben, díjtalanul helyezték el az alamiznaszövetség irodáját, hivatalos helyiségekben tartották a gyűléseket és üléseket.

Mi nem kértünk ilyen támogatást. Sőt ha kérés nélkül ajánlanák föl, még akkor sem fogadnók el. Mi nem akarunk alamizsnát és féltékenyen őrködünk a mi Szövetségünk **becsületessége és függetlensége** fölött, csupán azt kívánjuk, ami jussunk. Küldöttségünk az elnökigazgató urtól nem kért egyebet, mint hogy azoknak a munkástársaknak, akik a **Vasuti Munkások Országos Szövetsége** érdekében a vidéki szervező utra fognak menni, megadják a megfelelő időre a szabadságot. Arról persze szó sem volt, hogy — mint a zsirondistáknál — a Máv. fizesse meg a szervezés költségeit és a szervezőket.

Továbbá azt sem kérte a küldöttség, hogy hivatalosan támogassák a szervezés munkáját, csupán csak azt, hogy **ne akadályozzák**, hogy ne gördítsenek akadályokat a szervezkedni óhajtó munkások útjába azok a főnökségek, amelyek, sajnos, igen gyakran kimutatták, hogy gyűlölettel fogadják a Máv. munkásainak minden önálló és független mozgalmát.

Ha már a kereskedelmi miniszter és az igazgatóság hozzájárul a Szövetségünk megalakításához, ne engedjék, hogy az alsóbbrendű nagyságok megakadályozzák az elvi engedély gyakorlati megvalósítását. Amit egyik kezükkel adtak, el ne vegyék a másikkal.

Ezt kérte a szervező-bizottság **Ludvig Gyula** elnökigazgató urtól és nem egyebet. Szó sincs róla: az elnökigazgató ur bizonyos jóakarattal fogadta a küldöttséget. A jogokra és a szabadságra nézve tavaszi szellők fujdogálnak ma a felsőbb régiókban és ennek a hatása mindenütt megérezhető. És **Ludvig ur** megígért minden jót és minden szépet. De az elnökigazgató ur informáltsága nem áll a legjobb lábon. Az elnökigazgató ur sok létező dologról nem tud és sok olyan dolgot hisz, ami nem is létezik.

Csak egy példát említünk. Amikor a Szövetség célját fejtegette küldöttségünk és e mellett az összetartás szükségességét hangoztatta, **Ludvig Gyula** elnökigazgató ur erős hangsúlylyal vetette közbe:

— **De hiszen úgy tudom, erős ellenmozgalom van a hazafias munkások részéről!**

Valóban bámulnunk kell! A különben hézagosan informált elnökigazgató milyen élénk érdeklődéssel kíséri azt a mozgalmat, amelyet a **Czigány Sándorok**, **Fujt Ignácok** megindítottak! És milyen pompásan tudja, hogy ez a mozgalom nem más, mint ellenmoz-

galom az összetartás, a szervezet, az alakítandó Szövetségünk ellen!

Ugy látszik, gondoskodott valaki arról, hogy az elnökgazgató urnak elmondja a jó híreket, de csak félig teljesítette a kötelességét, mert a mozgalom kudarcát már eltitkolta. A mulasztást pótoljuk, ime, mi.

Méltóztassék tudomásul venni lenni is, fenn is, jobbról is, balról is, a fővárosban is, a vidéken is, hogy:

— *Nincs ellenmozgalom!*

Voltak, akik ellenmozgalmat akartak indítani. Idegenek, távolállók, nagyrészt ellenségeink. Olyanok, akiknek hasznuk lett volna abból, ha az államvasuti munkások szervezete darabokra szakad, ha megtörik az összetartást, ha a szekerek elé foghatják a megtévesztett, félrevezetett máv. munkásokat.

Ezek kísérelték meg az ellenmozgalmat. De ők maguk bölcsen a háttérben maradtak és engedelmes eszközül néhány vasuti munkást használtak föl. A nevük ismeretes, főlegesen újra fölemlíteni. De még csak ezek sem vallották be nyíltan, hogy a szervezet ellen irányul a mozgalmuk. Más ürügyet használtak és sikerült is a hazafias jelszó segítségével egy pillanatra a kevésbé fölvilágosodott munkástársakat megtéveszteni.

De csakis egy pillanatra. Mert nyomban jött a nagy kijózanodás és utána az óriási kudarc. Emlékezzünk csak vissza. A zsirondisták legelőször akarták kiaknázni az ugynevezett ellenmozgalmat. És úgy az Északi főműhely, valamint az Istvánbeli egyértelműleg megszalajtották a kísérletezőket. A Keleti kocsiműhely és Északi főműhely munkásait a Vázsonyi protektorátusa alatt álló névtelenek gyűlésre hívták egybe, de meg sem merték nyitni a gyűlést, mert olyan óriási megbotránkozással fogadták a megjelent vasuti munkások az árulás szándékát. Valahányszor a napfényre me-

részkedett a sötét szándék, mindig csufos kudarc volt az eredménye.

Nincs ellenmozgalom!

Nem is volt. És ha lett is volna, már megszűnt, mert maguk azok, akik megkísérelték az ellenmozgalmat, belátták tévedésüket és elismerést érdemlő józansággal iparkodnak jóvátenni hibájukat. Megemlékeztünk már, hogy például Stieder Sándor munkástársunk a szervezet bizalmiférfia és a többi bizalmiférfiakkal együtt vállalva akar közreműködni a szervezet nemes céljainak a megvalósításán. Reich Izsák pedig nyilvános gyűlésen tett fogadalmat, hogy hűséges katonája, buzgó harcosa lesz a Vasuti Munkások Országos Szövetségének. Katona Lajosról pedig úgy halljuk, hogy szánja-bánja megtevélyedését és keresi a megtérés útját.

Mi marad tehát az „ellenmozgalomból”? *Fujsz Ignác, Cigány Sándor* (két jelentéktelen legényke) néhány régismert stréber és talpnyaló, azután azok a távolállók, idegenek, akikről tudjuk, hogy mindig ellenségei voltak és lesznek a vasuti alkalmazottak érdekeinek, jogainak és szabadságának.

De ez nem ellenmozgalom. Ez néhány szem konkoly egy nagy magtárnyi acélos, tiszta buzaömegben. Ez nem számít. A szervezet óriási ereje méltóságteljes nyugalommal halad el mellettük nagy céljai felé. Sőt most maguk az egyes műhelyek erőlyes akciót indítottak, hogy kivessék maguk közül a salakot és kiközösítsék azokat, akik sehogysem akarnak a többi társaikkal együtt az összesség érdekében működni.

Méltóságos elnökgazgató ur! A legnagyobb tisztelettel és határozottsággal jelentjük, hogy nincs ellenmozgalom. Az egész máv. munkásság egy szívvel-lélekkel ragaszkodik a szervezethez, *egy szívvel-lélekkel óhajtja, kéri, követeli a Vasuti Munkások Országos Szövetségét!*

Csatasorba!

Irta:

Dr. Kadosa Marcel.

Abban a pillanatban, amelyben a vasuti munkásoknak igazán hősi küzdelme elérte a diadalnak azt a pontját, hogy a kereskedelemügyi miniszter elfogadta a szövetség eszméjét és megígérte az alapszabályok szentesítését: ezer új feladat hárult a küzdőkre, minden katonára. Amilyen szívós és elszánt erővel folyt a küzdelem eddig azért, hogy a szervezkedés gondolata gyökeret verjen a talajban: ezerszer akkora kitartással és buzgalommal kell dolgozni mindenkinek, hogy a csemete nagyra növekedjék, megterebélyesedjék és maga alatt lássa Magyarországot minden vasuti munkását a fényben pompázó fővárostól kiindulva minden vonal mentén az utolsó határszéli bakterházig.

Elképzelhetetlen erő lakozik a vasutasok szervezettségében, ha e szervezet teljes és tökéletes. A modern állam egész élete a vasuti közlekedés alapján nyugszik: a szárnyas kerekeken forog a világ szekere. Abban a pillanatban, amelyben azok a kerekek megállanak, mintha az élő test szívére állott volna meg: a halál nyugalma szállja meg a szervezetet. És e kerekek urai a vasut munkásai, mihelyt tömör és szilárd szervezetben egyesülnek. Büszke és fölemelő tudat ekkora hatalom birtokában teljesíteni azt a kötelességet, amelylyel valamennyien tartozunk az emberiségnek, a kultúrának, a fejlődésnek.

Minő különbség a két emberarcu lény között! Az egyik, aki csak azért él a világon egyetlenegy elmuló, elröpülő életet, hogy keserves munkájával vonja a nyomoruság igáját és könnyeivel, verejtékével öntözze végig az anyaföldet, amely a jólétet, gondtalanságot, nyugalmat, műveltséget és a világnak ezer egyéb kellemességeit másnak termi, nem annak, aki küzködik és a földet turja, a kavicsot törli, a terhet cipeli, az éjszakákat átvirrasztja, a nappalokat kereszttől dolgozza, a port és füstöt nyeli, az idő

A „Magyar Vasutas” tárcája.

A kedves orvos.

Irta: Herman Heijermans.

Sok mindenről tereferéltek, míg végre az orvosokra került a sor. Az egyik elmesélte ezt, a másik azt. Péter barátunk, aki már jó ideje hallgatott, különösen érdeklődött az orvosi történetek iránt. Hirtelen megragadta a szót és a következő épületes történetet mondotta el:

— Három évvel ezelőtt történt. Feleségem és én a vadonban laktunk. A nyáron még hébe-hóba láthattunk városi embereket, de télen minden negyed font vágott dohányt és minden csomag gyújtót a fuvarossal kellett behozatnunk a városból. Üzleti ügyekben tartózkodtam ott; az épületben levő cukorgyár felügyelője voltam.

Lakásunk félig parasztházhoz, félig kunyhóhoz hasonlított. Ha szöveget vertünk a falba, a kövek szinte meginogtak. Ha vihar volt (és ez igen gyakori volt, mert a vadon, a pusztaság közepén terült el) megrezegtek a tapéták és azt hittük, hogy egy rosszjáratu halászbárkában ülünk.

Halálosan untuk magunkat. Különösen a feleségem. Naponta több órára eltávoztam hazulról. És ekkor feleségem egyedül maradt otthon a paraszt cseléddel. Megpróbáltunk a pékkel megismerkedni. De a pékkel csak kenyérről, lisztről vagy burgonyáról lehetett beszélgetni. Épp úgy megkíséreltük, hogy a fűszerkereskedővel megbarátkozzunk. A barátság egy napig tartott. És ezen az egy napon kevesebb petróleumot öntött a kannába és az egész font helyett félfontot adott, vagyis: nagyon otthonosan viselkedett. A feleségemnek nem tetszett. Nagyobb választék pedig nem állott rendelkezésünkre. Volt még papunk is, de az a városban lakott s minden vasárnapon átrándult hozzánk prédikálni. A benszülöttek betolakodóknak tartottak bennünket és ellenséges arccal mentek el a házunk előtt. Ha beköszöntött az est, a parasztyermekeknek különös örömmel tellett abban, hogy becsöngették hozzánk és azután megiramodtak.

Egy napon a feleségem gyengélkedett. A gyengélkedése nem volt komoly: kis fejfájás, bágyadtság, más semmi. Nálunk, a szép Amszterdamban, ily csekélységek nem számítanak. Ebben a vadonban örültünk, hogy orvost hozathattunk. Nevezetes esemény volt ez a mai egyhangu életünkben!

Röviden leírom ezt a nevezetes férfiut. Ur volt. Kifogástalanul öltözködött. Két fejjel magasabb termetű, mint én. Volt kocsija, háza, a kocsiján libériás inas ült. Nagyon kellemesen érintett bennünket, ha előkelő kocsija megállt a házunk előtt. Orvos és gyógyszerész volt egy személyben. Amit a betegeknek rendelt, rögtön el is készítette a házi gyógyszerárában. Az ember szinte kedvet kapott rá, hogy beteg legyen, oly szép, kis üvegekben helyezte el a pilulákat. Egyik liberális választóegyesületnek tagja vagy titkára volt és a liberális politikáról jó értesülései voltak. A klerikalizmusnak erős ellenfele volt. Az irodalomban nagy jártasságot tanusított. Gyógykezelte az lksz és Ipszilon kisasszonyokat és az előkelő lakodalmakra mindig meghívták. A társaságban kellemesen csevegett, a legújabb híreket legelőször tudta meg. A boncolókést pedig egyszerűen bájosan kezelte. Szegény embereket nem gyógykezelt. A beteg parasztra haragudott, mert az nem fizet. Igaza volt. Az orvosnak is kell élni, a jótékonyág gyakorlása nem táplál. De nem hasonlított a «kenyér-orvosokhoz». Ahogy kocsijában ült az inasával, mágnásnak tartották. Ha belépett hozzánk, oly kedves volt, hogy órákig elcsevegtünk volna vele politikáról, irodalomról, a napi eseményekről,

járás viszontagságait szenvedni. És a másik, aki dolgozik azért, mert tudja, hogy munkára termett az ember és munkával tartozik önmagának és a társadalomnak. De a munka mértékét bölcs mérséklettel maga szabja meg magának, naponta szabad időt biztosít a maga részére, öreg napjairól önmaga gondoskodik és nem bizza magát a koldus-alamizsnára, munkája tisztességes bérét megköveteli és követelését keresztül tudja vinni a maga erejével, nincs rászorulva a megalázó és mindég eredménytelen kunyerálásra, kilincselésre és alázatos porban-fetregésre.

Az egyik a szervezetlen munkás: a tehetetlen, a kizsákmányolásra rendelt pária. A másik a szervezett munkás, az öntudatos proletár. Az egész világ képét megváltoztatja, derültebb, világosabb színnel sugározza be a munkások szervezethez, amely annyira urrá teszi a munkást a maga sorsa fölött, amennyire rabja volt eddigelé a tehetetlenségnek. Egyenként gyöngye helye a munkás, összességében égbe nyúló kőszikla, amelyen a szebb jövő temploma fölépül. Az a munkás, aki nem tud magának olyan munkaidőt és olyan keresetet biztosítani, hogy naponta ideje is, kedve is, módja is legyen a saját testi és lelki nemes szükségleteivel törődni, pihenni, szórakozni és magát művelni: az nem csak a munkáját, hanem egész életét, társadalmi állását, osztályát, jövőjét és a gyermekeit is eladja a tőkének, mert a minden idejét munkában töltő ember nem képes a maga sorsán javítani és nem képes kiemelkedni abból az alacsony rabszolgaságból, amelybe a születés véletlensége behelyezte.

A vasut nem fog szenvedni semmit azáltal, hogy munkásai szervezett, öntudatos, emberi életet élő emberek lesznek, nem pedig elgémberedett páriák. Az igazság követeli, hogy az ember ember legyen és az igazság követelése soha se lehet káros. El sem képzelhető lendületet vesz az ipari munkának minden ága, amelynek munkásai szerveződtek és öntudatra tettek szert. A vasutnál sem lesz máskülönb. Minden munkában

csak addig vannak zavarok, amíg a szerveződés teljes mértékben be nem fejeződik. Amint elmúlnak esztendőik, hogy az ember semmit se hall arról, hogy például a teljesen szervezett nyomdásziparban bármiféle zavarok merülnének föl, úgy elmúlik minden munkaszakban a veszedelem a szervezettség teljességével. Mert maga az élet szabja meg a munkásnak azokat a határokat, amelyeket szem előtt kell tartania, de viszont amelyek vonaláig is elmehet abból a célból, hogy helyzetén javítson.

Szervezkedni, tömörülni! Ez legyen a jelszó mindentűt a végtelenbe futó pályák mentén. Mindenki álljon be a csatasorba és érezze át a kötelességet, hogy neki magának is harcolni kell a szervezkedés csatájában. Minden ember egy helyet tölt be a csatasorban és mindenkinek van akkora lelkiereje, hogy még egy embert állítson a táborba. Rövid idő múltán meglesz az óriási eredmény, amely elé máris lelkesedő örömmel tekinthet minden igaz barátja a munkásmozgalomnak, minden igaz barátja a kultúrának. Meglesz a teljes szervezete a vasut munkásainak, a legnagyobb, leghatalmasabb és legjelentősebb valamennyi munkás-szervezet között: reménye és mentővára minden haladásnak és féltelmetes ellensége minden reakciónak!

S Z E M L E.

BELFÖLD.

Az első lépés. Tizennyolc hónappal ezelőtt égő, lázas harcban állott a Máv. 40,000 kinevezett alkalmazottja. Sanyaru helyzetének, megalázó sorsának javítását éveken át ígérték, egymásután hitegették, csalogatták, valósággal gunyt üttek a nyomorúságából, míg végre elszakadt a türelmük fonala és negyvenezer vasutas sztrájkba lépett. Megakadt országsszerte a vasuti közlekedés, az ország gazdasági élete elhalt. Negyvenezer vasutas pedig el volt szánva inkább eltűnni a legkeményebb sorsot is, csak hogy győzelemre vigyék igazságukat.

Volt akkor egy 13-as bizottságuk, amelynek Breuer Ferenc volt a jegyzője. És kijárt

akkor a sztrájkolók közé vigasztalni, biztatni, közbenjárni egy ellenzéki politikus: gróf Battyányi Tivadar.

Ekkor, 1904 április 23-án villámcsapásként sujtott le a következő legfelső hadiparancs, amely összevonta a vasutasok sztrájkját:

Parancsolom, hogy a közös hadseregnek (haditengerészetnek) a magyar állam területén levő vasutak szolgálatában álló magyar honos tartalékos havidíjasai és legénysége, valamint a honvédségnek ugyanilyen tartalékos és póttartalékos havidíjasai és legénysége a közös hadsereg, illetve a honvédség részleges kiegészítésére behívassanak és szolgálattételre a magyar királyi államvasutakhoz beosztassanak.

Kelt Bécsben, 1904 április 22-én.

FERENC JÓZSEF s. k.,

Nyíri Sándor s. k.

honvédelmi miniszter.

A sztrájknak ezzel vége volt és rászakadt az igazaiért küzdő vasutasokra «végtelen nyomor és szenvedés».

Másfél évvel később ugyanazok a vasutasok, akik akkor sztrájkoltak, országos szövetségben egyesültek. Es első lépésük az volt, hogy *hódoló táviratot* menesztettek *Ferenc József* király ő felségéhez.

A táviratot jegyezték gróf *Batthyány* Tivadar mint elnök és *Breuer* Ferenc mint jegyző...

A süketnémák. Két hete, hogy *Vörös* László kereskedelemügyi miniszter elvben engedélyezte a *Vasuti munkások országos szövetségét*. A hirt közölték az összes napilapok, szétvitték a vasutasok az egész országban, egy csomó vasutas-gyűlés foglalkozott az alakítandó szövetségünkkel és az öröm hangján beszélnek róla mindentűt.

Csak egy helyen nem akarnak róla tudni semmit sem: a *Vasutasok Lapja* szerkesztőségében. *Turtsányi* és *Breuer* urak agyonhallgatnak makacsul mindent, ami a vasuti munkások országos szövetségével függ össze. A taktika átlátszó. Az urak félnek a konkurrenciától. Attól tartanak, hogy nagy fáradsággal és nem éppen tiszta eszközökkel toborzott híveik a faképnél hagyják őket, ha megtudják, hogy egy becsületes és független szövetség alakul. A megszorult struccmadár buta taktikája ez, amely a homokba dugja a fejét, ha az ellenség már nagyon veszedel-

színházi eseményekről (t. i. a városban vendégszereplő vándor-színészekről).

— Milyen kellemes ember ez a doktor! — mondotta a feleségem. Bár mindennap eljönne!

— Nem kell! szólottam, fáradtan a sok politizálástól. Sok a jóból is megárt.

A legjobb pilula-tüveget rendelte nekünk. Este a fuvaros elhozta. Pilulákat üvegben! Ennivalóan bájos volt. Néhány nap múltán feleségem teljesen meggyógyult. A piluláktól? Lehetséges. Ugy hiszem, inkább attól, mert gyakrabban ment sétálni. Így mult el egy hét, míg — hála Isten! — ismét megjött a kócsi. Ismét a politikáról, az irodalomról, napi eseményekről és művészetről beszélgettünk. A feleségem pedig újra pilulát kapott.

Kedves fiam! Elbeszélgettünk a fehér borokról, libamáj-pástétomról, cigarettáról és ezer más dologról. És azután megint egyedül voltunk a vadonban, politika, irodalom és művészet nélkül.

Feleségem teljesen felépült. Dacára ennek, egyre nyelte a pilulákat. Takarékoságból. Mégis kár ilyesmit eldobni, ugy-e? És a harmadik látogatás után elmaradt a kedves orvos. Több héten rettentően untuk magunkat, míg végre örömdetes esemény vetett

véget az unalomnak. A pékmester leánya komolyan megbetegedett és most napjában többször láttuk házunk előtt a doktor kocsi-ját elrobogni. És ami legszebb volt, néha beszólt hozzánk a kedves.

— Jó napot, nagyságos asszonyom... Jó napot tisztelt uram... Rossz idő, nemde? Igen, Lópteen leánya rosszul van. Nehéz eset.

— Nem parancsol egy csésze teát, doktor ur? — kérdezte tőle a feleségem igen kedvesen.

— Szívesen, nagyságos asszonyom, nagyon szívesen. Nem, tejet nem kérek. Otthon kitűnő kávé van... Kitűnő, én mondom önnek. Amszterdamból küldte egy barátom... Tegnap este eljegyzés volt a...

Es felsorolta az újdonságokat és elcsevegettünk erről és arról is, míg el nem távozott.

Heteken át tartott ez. Házibarátunknak tekintettük és nagyon örültünk és boldogok voltunk, hogy legalább egyszer egy héten megtudtunk valamit a nagyvilágról. A gyógyszer-tárából fogport küldött, én meg könyvet ajándékoztam neki és elmulattunk mindenben, ami Hollandiában történt. Politikáról, irodalomról, napi eseményekről, művészetről beszélgettünk.

A pékmester leánya meggyógyult. Hála

Isten! — kiáltottam fel. Mert nem láttuk többé a kedves doktort. Csak egyszer: az egyik jótékonysági ünnepélyen a városban. Hónapok múltak el. Munkámat befejeztem. Beköltöztünk a városba.

Egy napon levelet hozott a posta. A kedves doktor elküldte számláját és értesített, hogy az összeget okvetlenül elvárja. Huszonhat forintot és huszonné centet kér a látogatásokért, piluláért, fogporért és egyebekért. Soknak találtam, hogy öt forintot fizessenek egy-egy látogatásért és voltam oly bátor, hogy a postai megbízatást nem fogadtam el. Ekkor megfenyített... Nem tanácsolom... végrehajtó... Ebből az írásból megtudtam, hogy tizenegy orvosi látogatást számított fel.

A kedves doktor felszámított minden csésze kávé, amelyet nálunk megivott. Feljegyezte pontosan látogatásait, a politikai, irodalmi és művészeti nézeteit, lelkiismeretesen felszámított most nekünk a számlájában.

Ez idő óta nem merek az orvosoknak jó estét vagy jó reggelt kívánni. Faluról sohasem hozatok többé orvost. Talán majd akkor, ha haldokolni fogok.

Az elbeszélő elhallgatott és elgondolkodott. Aztán hozzátette:

— Vagy talán akkor sem.

mesen szorongatja. Azt hiszi a lelketlen állat, hogy az ellenség sem látja őt, ha ő nem látja az ellenséget.

Egy a szerencse: olvasnak a vasutasok más lapokat is, mint a «Vasutasok Lapját», és akik olvassák, tisztában vannak az igazmondásával. A struccpolitika tehát nem igen fog használni Turtsányiéknak!

A miniszter programja. Vörös László kereskedelmi minisztert a napokban a főváros III. kerülete nagy szótöbbséggel képviselővé választotta. A választási harc alatt nagyszabású programbeszédet mondott a miniszter, amelynek bennünket is közvetlenül érdeklő része, amely a közlekedésről és a munkásügyekről szól, a következő:

(Közlekedés.)

A gazdasági megerősödésnek egy másik alapfeltétele közlekedési hálózatunk megfelelő kifejlesztése. Vasutügyünk előrehaladt, de még fejlesztést igényel. Víz utaink a Duna kivételével nincsenek, holott az olcsó közlekedésnek ezek is feltétlen kellékei, egyetlen tengeri kikötőnk és tengeri hajózásunk korántsem elég nagyok és erősek arra, hogy alapjául szolgálhassanak önálló gazdasági berendezkedésnek. Vasutügyünk terén, eltekintve azon reformoktól, melyeket az államvasutak igazgatásában tervezek, nemcsak vasúthálózatunk egészítendő ki, mire nézve talán az oly sokszor megígért helyi érdekű vasúti törvény fog újabb ösztönt adni, hanem maga az államvasúti hálózat is fejlesztendő, hogy nagyobb forgalom lebonyolítására tétessék alkalmassá. Berendezései tetemesen kiegészítendő, hogy a mezőgazdaság, ipar és kereskedelem minden igényeinek eleget tehessen. De kiépítendő a legfontosabb vízi utak is és gondoskodnunk kell egyrészt a fiúmei kikötő megfelelő berendezéséről, valamint kereskedelmi tengerészettünk önálló kifejlesztéséről.

Amint megvannak határozott irányelveim az iparfejlesztés terén, azonképpen rendelkezem konkrét tervekkel a közlekedés és tengerészet terén is, melyekhez nem szükségesek oly rengeteg eszközök, hogy azokat az állam ne nyújthatná, illetve be ne szerezhetné az állam pénzügyi érdekeinek kockázata nélkül.

(Munkásügyek és ipartörvény.)

A munkásosztály, érve ezalatt az összes ipari és kereskedelmi vállalatok alkalmazottait, a gyári munkást és kisipari segédet épen úgy, mint a magántisztviselőt és kereskedelmi alkalmazottat, elérkezett azon határhoz, melyen jogokat követelhet és amelyen túl a jogokat tőle megtagadni nem lehet. Azaz hogy, lehet ideig-óráig, ha később sokkal nagyobb áron kívántatnak ezek megadni. Ezzel az idők folyamán nagyra nőtt társadalmi osztálylyal számolni kell és számolni akarunk, az egyenjogúság elvéből indulva ki. De ugyanakkor természetesen gondoskodni kell arról is, hogy a munkásosztály viszont ne lépje túl azt a határt, melyet az ipar és kereskedelem érdekei előírnak, mely határt meg kell védenünk minden körülmények között. Más szóval: respektálniok kell az alkalmazottaknak a vállalatok érdekeit is, mert ellenkező esetben lehetetlen lesz saját érdekeiket szolgálni.

A denunciacióról. A zsirondisták lapjának utolsóélti számában egy nyilatkozat a mi lapunkkal foglalkozott. Nem szoktunk kitérni a támadások elől és nincs okunk a nyilvánosságtól félni. Leközzöljük szívesen azt a nyilatkozatot, annál is inkább, mert annál a lapnál szokatlan, tisztességes hangon van megfogalmazva. A nyilatkozat így hangzik:

Tisztelt Szerkesztő ur!

Becses lapjának utolsó számában «szövetségi epizód» című közleményben tiltakoztam Margulit Kálmán ur messiáskodásának fölöktrójlása ellen, tagadva azt, mintha a főlshóalásában intézett kijelentések megtevésére a magam és kartársaim nevében is megbízott volna. A közleményben melleleg disztinyáltam a főlshóalás ama részeit, amelyekhez nincs közöm és azokat amelyekhez igen is van közöm.

A «Magyar Vasutas» erre reflektálva, a 41. sz. kiadásában «A denunciaciók» cím alatt elmondja, hogy a «Vasutasok Lapja» hosszú cikkben piszkolja Margulitot és aljas denunciaciót követel, mikor biztatja az igazgatóságot, hogy torolja meg Margulit vétségét.

En az igazgatóságban, azt a szolgálati főlshóbséget

ismerem és respektálom, mely senki biztatására vagy szugeszciójára akár pro, akár contra, utalva nincs és ismétlem ez alkalommal is, hogy Margulit ur ismert szolgálati viszonyával szembeni szólásmódjának elbírására, egyedül és kizárólag a szolgálati igazgatóság illetékes.

Ennélfogva a «Magyar Vasutas»-ban foglalt sértő tendenciájú kifejezéseket, ha és a mennyiben személyem ellen irányulnának, vissza utasítom és kijelentem most is, a mit az elöl idézett közleményben mondtam, hogy t. i. minden lapolvasó jogosult, a közönség számára a lap utján közreadott tartalom fölött kritikát gyakorolni. Ennél pedig egyebet sem tettem és szükség esetén tenni fogom a jövőben is, mert ez a jog nem konfiskálható. Ha a Magyar Vasutas szerkesztősége nem ugyanezt a nézetet vallaná, akkor ezt sajnálatos nézeteltérésnek kellene tekintenem.

Kérem a t. Szerkesztő urat, hogy addig is, míg a legközelebb megjelenő «Magyar Vasutas»-ban is erre kitérnék, — minnek, reméllem, hely is fog adni, jelen soraimat közreadni méltóztassék, mert nem tűrhetem, hogy a «denunciáció» akár csak pillanatnyilag is vonatkoztassam magamra.

Kiváló tisztelettel

Nyiltkeblű vasutas.

«Nyiltkeblű vasutas» ebben a nyilatkozatban bejelenti, hogy hozzánk is fordul helyreigazításával, vártunk tehát két hétig s mivel a bejelentett válasz nem jött, lovagiasan és becsületesen leadjuk a Vasutasok Lapjában közölt nyilatkozatát az utolsó betűig. Ismerjük a nyilatkozó személyét és sajnáljuk, hogy kritikánkat, amelyre épp annyi jogunk van, mint volt neki, nem enyhíthetjük.

Azt készséggel elhiszszük, hogy az igazgatóság «nincs utalva senki szugesztiójára», nem is állítottuk, hogy a «nyiltkeblű vasutas» befolyása alatt áll az igazgatóság, csak azt állítottuk, hogy cikke bevádolója Margulit Kálmánnak. Ítéljen bárki. «Nyiltkeblű vasutas» ezeket írta ismeretes cikkében.

Ha Margulit főlshóalása során nagy hibának kürtöli azt, hogy az igazgatóság is résztvevő az alapszabálykészítés munkájában és azzal üszköt vet a vasutasok sokasága közé, melylyel bizalmatlanságot szítani és köteles fegyelmet lazítani vél, azt megtorolni nem lehet az én föladatom. Hogy e cselekvése a szolgálati főlshóbség kiengesztelésére megfelelő és alkalmas rekompencziója-e a ténylegesítés ellenében? — annak elbírására egyedül a m. kir. államvasutak igazgatósága illetékes.

Százat fogadunk egy ellen, hogy ebben mindenki beárlást lát, csak éppen «nyiltkeblű vasutas» nem. Lehet, hogy nem akart denunciaciót. Lehet, hogy mást irt, mint ami szándékában volt, de hát aki nem ért arabusul, az ne beszéljen arabusul.

KÜLFÖLD.

Németországi sztrájkmozgalmak 1904-ben. A németországi szakszervezetek vezérbizottságának hivatalos közlönye most tette közzé az 1904-ben Németországban lezajlott sztrájkmozgalmak statisztikáját. E kimutatás szerint 1904-ben 1625 sztrájk és kizárás volt Németországban. A sztrájkolók vagy kizártak száma 135,957, ebből 5048 munkásnő volt. Ha ehhez a számhoz hozzávetünk 184,206 olyan munkást, kik bérmozgalmakban résztvettek, de a munkát nem szüntették be, úgy a helyzetük jobbításáért küzdő munkások és munkásnők száma 320.163 volt. A sztrájkok és kizárások 5,551.314 márka kiadást okoztak. Győzelemmel 878 (55.7%), részleges eredménnyel 317 (2.1%) és eredménytelenül 349 (22.1%) sztrájk és kizárás végződött.

Svájc. A svájci vasúti munkás-szövetség küldött-közügyűlése vasárnap, november 19-én Luzernben elhatározta, hogy a szövetségi vasutak igazgatóságától a munkások aggkor- és rokkantbiztosítását, továbbá a forgalomnál alkalmazott munkások munkaidéjének megrövidítését követelik.

A pályőrök helyzete.

A szorgalmas és felelős munkát végző, de valóban méltánytalan elbánásban részesülő pályőrtestvéreink helyzetéről lapunk utolsó két számában közölt cikkek örömteljes visszhangot keltettek az érdekelt pályőrök között. Számos levelet kapunk pályőröktől, amelyben elpanaszolják bajait és főlshórlják a helyzetük javítására szolgáló kívánságokat. Az összes levelek azonkívül a lapunk és szervezetünk iránt való szeretetről és ragaszkodásról tesznek tanúságot.

A leveleket elteszszük, hogy a pályőrök helyzetéről és kívánságairól a kereskedelmi miniszter urhoz fölterjesztendő emlékirathoz anyagul fölhasználhassuk, de kérjük pályőrtestvéreinket, hogy terjesszék maguk között a Magyar Vasutast, mert ez az egyetlen összekötőkapocs, hisz alig érintkezhetnek egymással, valósággal el vannak zárva a nagy világtól. Csakis a Magyar Vasutas révén tudhatják meg pályőrtestvéreink, mi történik a többi vasutasok körében és mi történik az ő érdekükben, csakis a lapunk utján juthatnak a nyilvánosságra a pályőrök jogos panaszai és igazságos kívánságaik, csakis akkor lehet sikerrel megszerkeszteni az emlékiratot és abba az összes kívánságokat fölvenni, ha a pályőrök nagyobb része járátja és olvassa a Magyar Vasutast és hozzájárul az emlékirat tartalmához.

Mi tudjuk legjobban, hogy a pályőrök sanyaru anyagi helyzete sokaknak nem engedi, hogy egymaguk járassák lapunkat, ez okból ajánljuk, hogy álljanak össze ketten-hárman, akik egymás szomszédságában vannak és együtt járassák a lapot.

Azonkívül kérjük, hogy pályőrtestvéreink írásaikkal szorgalmasan keressenek föl bennünket és mi készséggel válaszolunk mind egyikre és adunk tanácsot, ha arra szükség van.

A hozzánk érkezett levelek közül az alábbi, amely leginkább közérdekű, szívesen közöljük:

Tekintetes szerkesztőség!

Becses lapjának 39—40. számaiban közölt «Pályőrök helyzete» című cikkeiért fogadjuk hálás köszönetem pályőr-társaim nevében, mert abból helyzetünkről némileg tanulságot merithetnek azok, akik a fentjelzett számú Magyar Vasutast olvasták, mivel csak a valóság szólaht meg minden egyes szavából. Azonfelül is van még sérelmünk elég, melyről talán még az üzletvezetőség sem igen tud, mert ami csekély területű földünk volna is, a hasznavehetőbb részei a pályafelvigyázó urak tulajdonát képezik. Hogy miért, vagy kitől erednek az ily szivjóságok, azt nem tudjuk és még nem is régóta jött ez a szép szokás fel. De ha látnak a pályafelvigyázó urak vonalszakaszaikon egyik vagy másik pályőr vonalán egy kissé hasznavehetőbb területet, egy napon csak azt mondja az örnek, hát vegye tudomásul, hogy ez a darab termőföld, meg az a legelő mától kezdve az enyém és akkor nagylelkűen hozzáteszi még, hogy feléből munkálhatja. Tehát a pályőr, amikor csak ideje és ereje engedi, dolgozzon és ami kevés haszon volna is, azt a pályafelvigyázó urak szépen zsebre vágják. A legelőt pedig szelvényenként kapjuk, de csak 5 frtért, esetleg több, vagy kevesebért.

Több oldalról volt már szerencsém hallani, hogy a pályőrök gazdálkodnak, de kérem, hol van az ehhez szükséges földterület és pénz? Vonalszakaszunk egy része a mozgórre, tényleg meg is érdemlik; egy része a pályafelvigyázó uré, ami ránk nézve elég sajnós, mert van eset, hogy a pály-

felvigyázó ur 900 frt fizetéssel bir, a pályőrnek van 300 frt és még 4 vagy 5 gyerek, de azért a vonalszakaszból egy bizonyos rész a 900 frt fizetést illeti. Tehát kérelmünk egyike a fentjelzett panasz orvoslását illeti. Fizetésre vonatkozólag pedig kérjük a *váltó-örökkel egyenlő fizetést*, mivel szolgálatunk a váltóórri szolgálattal egyenlő képzettséget és gyakoroltságot kíván és ha a helyi viszonyok úgy vannak, a pályőrnek váltót is kell kezelni, még pedig kizárólag a saját felelőségére.

Az élelmiszerek bevásárlása pedig szintén igen fontos, de nekünk pályőröknek itt is igen sok akadálylyal kell megküzdenni. Mert mit csináljon az a pályőr, akinek közelében még csak megállóhely sincsen, 4—5 kilométernyire, vagy talán még többre is van megállóhely, falu vagy város peddig 10—15 kilométerre van és kap *egy hónapra 4 menet-igazolványt*, ami annyit jelent, hogy csak minden 7—8 napban mehet bevásárolni élelmicikket. De ha közbejött családi ügyek miatt esetleg például már 15-én elfogyott, azután már fizessük az utazási és szállítási díjat is. Ez okból igen kíváncs voltam, hogy ha a legközelebb fekvő bevásárlási állomásig *időleges szabadjegyet kapnánk* a 3-ik kocsiosztályra.

Ami a szervezethez való csatlakozást illeti, ezennel tisztelettel értesitem a tisztelt szerkesztőséget, hogy a szervezethez én is csatlakozom és azt tudomásul venni szíveskedjen.

(Aláírás.)

A jótékony betegsegélyző egyletek.

A tájékozatlan közönség azon téves nézeten van, hogy az ugynevezett jótékony betegsegélyző egyletek azért alakultak, hogy a vagyontalan emberek megbetegedés esetére orvost, gyógyszert és némi pénzbeli segítyt kapjanak; az igazság pedig az, hogy ezen egyesületek kilenczted részének csak a neve jótékony, tényleg pedig a naiv közönségnek kifosztására és az igazgatóságnak, nemkülönben az alkalmazottak meggazdagodására vagy legalább is minden nehezebb munka nélkül való megélhetésének biztosítására szolgálnak.

Némelyik évben oly sűrűn teremnek az új egyletek, mint a nyári eső után a gomba, de amily gyorsan létrejönnek, ép oly hirtelen el is tűnnek a föld színéről. Mikor aztán ezek az egyesületek megbuknak, mindig néhány száz, vagy ezer szegény munkás siratja a befizetett garasait. Mindnyájan élénken emlékezünk még az «Első hazai jótékony egyletre» és az oly csufos véget ért «Fehér kereszt egyesületre», amelyeknél a botrányos garázdálkodásnak hatósági beavatkozással kellett véget vetni. Ezek az egyletek mindent ígérnek, de mikor rá kerül a sor, semmit sem adnak.

Valahányszor egy-egy munkásnak lakásán megfordulok, mindig boszankodva látom, hogy még szervezett munkások is lépre mennek és fizetik a magas tagsági illetéket. A jótékony egyleteknél a havi befizetés átlag 3—4 korona, ami egy évben 36—48 koronát tesz. Ennyi pénzért pedig adnak, illetve ígérnek orvost, gyógyszert és 6, legfeljebb 9 hétig táppénzt. Az 1891. évi XIV. t.-c. által létesített betegpénztáraknál az illeték jóval alacsonyabb és mégis adnak 20 hétig, sőt még tovább is táppénzt és azonkívül fürdőket, szanatóriumot, üdülőhelyet, rendszeres orvosi kezelést és sok minden egyéb, itt fel nem sorolható kedvezményt. Igazán nem tudom belátni és megérteni azt, hogy a munkások miért iratkoznak mégis be ezekbe a jótékony egyletekbe. Ha megbetegsznek, az orvosokért háromszor is el kell menni, míg eljönnek, mert ezek az urak azért vállaltak állást, hogy a jobb módúakat kezeljék, akiktől néhány garas borraivalókhöz jutnak. A szegény munkástól persze nincs mit várniok, nem is igen sietnek hozzá

akármilyen beteg is és ha már elmennek, bizony mondom, nem valami tulságos szeretettel és gyengédséggel bánnak vele. A legtöbb orvos meg sem vizsgálja a beteg munkást, ránéz, egy-két szót szól is, aztán sietve megírja a recipét. Persze az orvos-ságnak nincs semmi haszna, mert az egyleti orvosnak csak a legolcsóbb orvosságot szabad rendelnie. Amelyik orvos nagy ritkán egy-egy jobb gyógyszert is rendel, azt persze nem szegény munkások számára tartogatja, hanem a jobb módúak részére, akik nincsenek is rászorulva az egyletre, mert van nekik annyi keresetök és vagyonuk, hogy nem kellene egyleti tagoknak lenniök. Ámde adnak az orvosnak egy kis alamizsnát és így ennek jóindulatát maguk felé fordítják. Ilyen módon ezen egyesületekben tulajdonképpen úgy áll a dolog, hogy a jobb módú emberek az igazán szegények rovására jutnak olcsó orvoshoz és gyógyszerhez.

Ne higgye ám senki, hogy az orvosok a főbűnösök ebben a dologban, mert az orvosoknak is kenyérre van szükségök és így menthetők, hogy azoknak a kegyeit töreksezenek megnyerni, akiktől van valami várni valójuk. Ha azt mondom, hogy nem ők a főbűnösök, azért még nem merném állítani, hogy teljesen ártatlanok. Mert hiszen, hogy az egyletek nekik olyan arcpiritóan és megszegényítően alacsony fizetést adnak és ezen kívül is úgy bánnak velök, mint a rabszolgákkal, annak első sorban ők maguk az okai. *Minden társadalmi osztály szervezkedik jogos igényeinek kivívása céljából*, csak egyedül az orvosok maradnak tétlenek és nézik banbán, miképen hiznak az egyleti direktorok az ő zsirjukon. Lám a vasutasok, mióta közöttük a szervezkedés megindult, már eddig is milyen fényes eredményeket tudtak elérni, pedig a munkájának java része még hátra van. Ha egyszer elérkezik az az idő, hogy mindnyájan a szervezett munkásokhoz csatlakoznak, nincs olyan hatalom, amely jogos követeléseiknek ellent tudna állani!

De nemcsak az orvosi szolgálat fogyatékos a jótékony egyleteknél, hanem a táppénz körül való eljárás is. Igazán súlyos betegnek kell annak lennie, akinek az orvos táppénzt mer utalványozni, pedig a táppénz nemcsak a súlyos, nehéz betegnek jár, hanem mindenkinek, aki betegsége folytán munkaképtelen. És akinek aztán az orvos meg is adja, annak azért még nem fizetik ki egész bizonyosan a táppénzt, hanem ezerféle furfanggal, csalfasággal és kifogással akarják őt megrövidíteni. Abból a pár garasból, ami járna, annyit letagadnak, levonnak és lealkusznak, hogy tulajdonképpen a betegnek mi sem jut.

Amig valaki fiatal és munkabíró, addig szívesen látják őt a tagok sorában, mert addig beszédik tőle a járulékot és a kiadás alig van rá, de ha látják, hogy kezd betegeskedni, akkor egyszerűen kidobják őt és megfosztják a jogaitól. Ennek a módja pedig az, hogy két hónapig nem küldik el a pénzbeszedőt. Az alapszabályok szerint, aki két hónapig hátralékban van, az elveszti a tagságát. A jogfosztott tag hiába esedezik és hiába mondja, hogy ő szívesen fizetett volna, de a máskor oly pontos pénzbeszedő most nem jött el. Persze, hogy nem jött. Tudta az igazgatóság, hogy a tag, aki megszokta, hogy a pénzbeszedő eljön hozzá a pénzért, nem pazarolja az idejét arra, hogy maga vigye el a havi illetéket az egyletbe. Sajnos, ezek a botrányos dolgok csak ritkán jutnak a bíróság elé, mert ha a tagok a bíró elé vinnék ügyüket, feltétlenül megnyernék a pert és visszahelyeztetnének jogaikba.

Egyetlen olyan okot tudnak mondani a jótékony egyleti tagok, amely a látszat szerint amellel szól, hogy mégis helyesen cselekszik az, aki beiratkozik. Tudniillik ezek az egyletek egyuttal a halál esetére való biztosítással vannak egybekötve. Mindenkinek nagy megnyugvására szolgál, kivált akinek gyermekei vannak, ha tudja, hogy halála

után özvegye néhány száz forinthez jut és így a család nem marad minden néven nevezendő segély és támogatás nélkül. Én erre csak azt válaszolhatom, hogy még nem láttam olyan özvegyet, akinek a teljes biztosítási összeget minden levonás nélkül kifizették volna. Azután meg, aki csak 5—10 évig volt tag, annak az utódai ugyancsak keveset kapnak, holott a biztosító társaságnál a teljes összeget folyósítják. Nem csekély mérvben fontos az is, hogy a jótékony egyletek nem rendelkeznek tartaléktőkével föltt és ha valamelyik évben véletlenül többen halnak meg, mint amennyire számítottak, összeomlik az egész egyesület, beáll a deficit és a szegények sirathatják befizetett filléreiket. Aztán kérdem, kik azok, akik a fizetendő összegekért való erkölcsi garanciát vállalják? Hiszen tudvalévő dolog, hogy jótékony egyletet akármelyik züllött ekszisztencia alapíthat. Ismerek olyan egyletet, amelynek elnöke már be volt zárva. Ki nyújt az ilyen egyletnél biztosítékot arra nézve, hogy a tagok pénze azon célra lesz fordítva, amely célra azok befizették? És ha a tagoknak befizetett pénze eluszik, ki törli fel a sok megcsalt embernek könnyeit?

Mindezek alapján én azon véleményen vagyok, hogy egyetlen vasutas sem cselekszik helyesen, ha a jótékony betegsegélyző egyletekbe iratkozik. Igazán kár a pénzért! A vasutasoknak meg van a maguk betegsegélyző pénztára, amely hibái és fogyatékos-ságai dacára is ezerszerre jobb és többet ér, mint akármelyik betegsegélyző egylet. Majd mi rajta leszünk, hogy a pénztár mielőbb megvalósítsa a szükséges reformokat és akkor meg egyáltalán nem lesz szükség arra, hogy a vasuti munkások másutt keressenek kárpótlást.

Aki pedig a halál esetére való biztosításnak összege miatt tagja valamely betegsegélyző egyletnek, annak azt tanácslom, hogy forduljon bármelyik biztosító társulathoz és meg fogja látni, hogy ugyanakkora összegre a biztosító társulat olcsóbban biztosít, mint a betegsegélyző egylet. Aztán meg a biztosító társulat nem szökik el a pénzzel, nem is csalja meg a feleit, holott ugyanezt minden jótékony egyletre nem lehet elmondani.

A vasuti munkások arcuk véres verejtékével keresik a kenyeröket, ne engedjék tehát magukat elbolondítani és kizsebelni és ne legyenek az egyletek tagjai: akik pedig már beléptek, azok töröltessek magokat, nehogy az ő összerakott filléreikből pezsgőzhessenek az egyletek nagyhasu direktorai.

Dr. Bród Miksa.

Folyik a munka!

Tüzesen, lelkesen folyik a szervezés munkája országsszerte munkástársaink körében. Az e hó 5-én tartott országos értekezleten jelenvolt kiküldöttek egymásután számolnak be megbízóiknak, egyuttal persze a Vasuti Munkások Országos Szövetségének előkészítő munkálatai is serényen folynak és már most megállapítható a munkástársaink körében észlelhető óriási lelkesedésből és áldozatkészségből, hogy Szövetségünk nagy és hatalmas lesz és hogy táborába gyűjti a vasuti munkásságnak óriási zömét.

A fővárosi értekezletektől eltekintve, a vidékről a következő tudósításokat kaptuk:

Szolnok. A szolnoki vasuti műhely munkásai fényesen sikerült értekezletet tartottak november hó 8-án, amelyen Kiss Lajos munkástársunk, mint az országos bizalmi-férfiak értekezlete egyik küldötte számolt be küldetésének eredményéről. Az országos értekezlet napirendjéről, pontjairól külön-külön részletesen beszámolt, ugyszintén a kereskedelmi miniszter urnál és az elnökgazgató urnál tett küldetéséről, ami a vasuti munká-

sok között nagy lelkesedést keltett, különösen a Vasúti Munkások Országos Szövetségének engedélyezése miatt, annál is inkább, mivel műhelyi munkásokon kívül ott volt a fűtőház, szertár és pályafentartás.

Most tehát csak fel a munkára! Ne álljunk meg a már elért féluton, hanem iparkodjunk szervezkedésünk és összetartásunk révén minél előbb elérni kitűzött nemes célunkat.

Szombathelyen e hó 7-én este számoltak be az országos értekezleten jelenvolt bizalmiférfiak a tanácskozások lefolyásáról a Földi-féle sörház helyiségében megtartott jól sikerült értekezleten, amelyen majdnem az egész műhelyi munkásság résztvett. Előadó Mody János munkástársunk volt, aki tüzes beszédben ismertette az országos értekezlet napirendjének minden egyes pontját a jelenvoltak egyetemes nagy tetszése közben.

Mult vasárnap délután pedig nyilvános gyűlést tartottak szombathelyi testvéreink, amelyen mintegy 300-an jelentek meg az ottani Máv. műhelymunkásai. Hogy megítélhessük, mit jelent ez a szám, tudnunk kell, hogy a zsirondisták szombathelyi gyűlésén 50-en jelentek meg. A központ megbízásából résztvettek a gyűlésen *Fellner Béla* munkástársunk (Bpest, nyugoti főműhely) és *Garai Armin* munkástársunk (Bpest, északi főműhely).

Mody János testvérünk nyitotta meg a gyűlést és ajánlatára elnöknek Mandi János, jegyzőnek Mülhaus András munkástársak választották meg. A gyűlés napirendjén a kereskedelmi miniszter válasza emlékiratunkra és a Vasúti Munkások Országos Szövetségének engedélyezése állott. Előadó Mody János volt, aki talpraesett beszédben ecsetelte a Máv. munkások helyzetét és meggyőző érvekkel fejtette ki a szervezkedés szükségét.

Utána *Fellner* szólalt föl, aki a kereskedelmi miniszter rendeletét ismertette nagyszabású beszédében, a jelenvoltak élénk tetszése mellett. *Garai* munkástársunk pedig a hallgatóság lelkes helyeslése mellett ismertette a Szövetség és a szervezkedés szükségességét, majd rátért a munkásság ellenségeire és valahányszor egy-egy hirhedt nevet, Cigány, Fűjt stb. kiejtett, zúgó abcugkiáltás hangzott fel, ami azt bizonyítja, hogy a vidéki munkástársak is ismerik már a jómadarakat.

A helyi vezetőség megválasztása után lelkes hangulatban oszlott szét a szépen sikerült gyűlés.

Kaposvárott e hó 15-én tartottak munkástársaink gyűlést, amelyről azonban eddig részletes tudósítást nem kaptunk.

A legközelebbi jövőben szintén számos vidéki városban lesz nyilvános vasutas-gyűlés.

Figyelem, szolnoki munkástársak!

A szolnoki vasúti munkások december hó 3-án, vasárnap délután fél 3 órakor a *Deutsch József*-féle vendéglő helyiségében (Malom-u.) nyilvános gyűlést tartanak. Napirend: 1. A Vasúti Munkások Országos Szövetsége. 2. Szervezkedés és a sajtó.

Az alamizsna-szövetség megalakulása.

Három napig tartó közgyűlésen alakult meg a *Turtsányi* és *Breuer* által kezdeményezett, szervezett és az általuk vezetendő szövetség. A szervezett vasutasok tisztában vannak ezzel az ugynevezett alamizsna-szövetséggel és a Vasúti munkások országos szövetségének engedélyezésével meg van adva a módja annak, hogy a vasúti munkások és a józan és céltudatos kinevezettek független és becsületes szervezetben egyesüljenek. Így hát nem nagy gondot okoz már nekünk az alamizsna-szövetség.

De mivel létezik — akármilyen gyászosan és gyengén — és mivel nekünk kötelességünk mindennel foglalkozni, ami a vasuta-

sok érdekeit érinti, kötelességünk az is, hogy megfelelő rövidséggel beszámoljunk arról az alakuló közgyűlésről és legfontosabb határozatairól.

Megjelent a gyűlésen vagy 300 vasutas. De a közgyűlés képe nem mutatta az egyetemes vasutastábor képét. *Munkás alig volt látható*. Jóakarattal becsülve, talán négy-öt kirendelt munkás, főképp raktári munkás volt ott, akiket raktárfőnökeik hoztak magukkal. Altsízt is alig volt ott és szolgál még kevesebb. Csupa jóllakott és jól táplált hivatalnok, állomásfőnök stb., akik itt gyámkodtak a 75,000 munkás, szolga és altsízt fölött.

A szóvivő is csupa hivatalnok volt. A tárgyalások a fejtelenség képét adták. Tervszerűségről, céltudatosságról szó sem volt. Nem fegyvertársak, egy közös eszme szolgálatában álló testvérek gyülekezete volt ez, hanem árverési hiénák csődülete, akik kiabálással és szitkozódással igyekeznek egymáson tullicitálni.

Az elmondottak persze csak a szóvivők nagy részére vonatkoznak. Volt ott sok józan és higgadt kartárs is, aki előttünk is becses, de ezek undorodva vonultak vissza a vásári csetepatétól és kiabrándulva fognak hátat fordítani az alamizsna-szövetségnek is.

Az értelmetlen kapkodás mindjárt a gyűlés elején fejtegette mindent. Komikus, de jellemző, hogy órák hosszat vitatkoztak azon, megalakultnak mondják-e ki a szövetségüket, vagy sem.

Azután a vezetőséget választották meg. Két párt állott egymással szemben. A *Turtsányi-klikk*, amely előbb Marx helyettes elnökgazdát kompromittálta azzal, hogy elnöknek jelölte, azután — mikor Marx azt elutasította — *Tolnay Lajos* volt elnökgazdát jelölte, egy öreg, tehetetlen urat. Az ellenpárt — politikai jelszavak hangoztatása mellett — a koalíció egyik vezérét, gróf *Batthyány Tivadart* jelölte elnöknek. Mindkét párt külön lajstrommal szavazott, de a legelkeseredettebb harc az elnöki állás körül folyt le.

Voltak sokan, akik azt a nézetet vallották, hogy sem az elnökgazdát, sem a politikus nem való a szövetség élére, hanem egy becsületes, szorgalmas és céltudatos kartárs, egy egyszerű hivatalnok, de ezek nem voltak szervezve és nézetüket nem juttathatták kifejezésre.

A szavazás eredményét délután öt órakor hirdették ki. Leadtak összesen 17921 szavazatot. Elnökké mintegy 3000 szótöbbséggel *Batthyányt* választották meg, a *Turtsányi-klikk* jelöltje tehát elbukott. Hasonlóan kibukott a klikk egyik alelnökjelöltje, *Király Miksa* felügyelő és helyébe *Vereb Mihály* kocsirendező választották meg.

A többi állás és a választmány a hivatalos lista szerint lett megválasztva. De az egyes ismertebb jelöltekre leadott szavazatok számaránya igen érdekes és tanulságos. Ügyvezető alelnök, amint mi azt már régóta megjósoltuk: *Turtsányi Pál* lett. De ő rá a 17921 szavazat közül csak 9036 esett, csupán 75 szavazat többséggel választották meg. Jegyző *Breuer Ferenc* lett — 8830 szavazattal, *ellene* 9091 szavazatot adtak be és ez az uriember stréberkedésének jutalmától elesett volna, ha az ellene beadott szavazatok több jelölte szét nem forgácsolódna.

A négy «szervező» közül *Somogyi Henrik*et még jelöltni sem merték. A másik jellemembert, *Dömötör Vilmost* a választmányba jelölték és kapott összesen — 5735 szavazatot, az összesen leadott szavazatok egy harmadát sem. Ugyebár nagy bizalom nyilvánult meg az alamizsna-szövetség szervezői iránt?

Följegyzésreméltó a választásról még az, hogy az egyik alelnöki állásra 16851 szavazattal *Nemes Gyula* állomás felügyelő kartársunkat választották meg. Érdekes továbbá, hogy a választmányba beválasztottak ugyan 12 munkás tagot is, de hogyan? Tizenegy közülük hivatalból kirendelt raktári munkás

ipari munkást egyetlenegy tudtak keríteni és az az egy nem más, mint *Miklós Zsigmond* lakatos a k. p. u. kocsiműhelyből. Ez a választás a fővárosi vasúti munkások között valószínűségi gunyakaj-förgeteg keltett. Mert akik *Miklós Zsigát* ismerik, esküdni mernének rá, hogy egy órával elkésett, amikor az észet osztogatták és neki ebből a portékából még a vakarcs sem jutott.

Mi kiváló elégtétellel fogadjuk, hogy *Turtsányiék*nak a munkások közül csak a *Miklós Zsiga* jutott. Olyan megvetettek a zsirondisták a Máv. munkások előtt, hogy még a *Fűjt Ignác*ok is távol tartották magukat tőlük.

A közgyűlés további lefolyása kevés érdekeset nyújt. Üres szalmacséplés és a hivatalos járszalag nyílt föltűntetése.

Hódoló táviratot küldtek a királynak, hódoló küldöttséget menesztettek a déli vasút igazgatójához, *Brahm* lovaghoz. Veszekedtek a címkérdés fölött, civakodtak a járulék magassága fölött és azt 8 koronában állapították meg, ami elpazarlásra sok, de becsületes tevékenységre kevés. De hát akarnak is ők becsületesen dolgozni! Kimondták, hogy a járulék hivatalból vonandó le.

Az egyik küldött (*Báthory*, Debrecen) dicsekszik vele, hogy a felsőbbség látja el anyagiakkal a vasutasokat és indítványozza, hogy a Máv. hivatalos lapja legyen a szövetség közlönye. Elhatározták, hogy *nem lesz hivatalos lap*, hanem csak értesítő. *Turtsányiék* tehát elesnek a remélt sáp egy részétől.

Kimondják nagy furfanggal, hogy a tagok csak az év végén léphetnek ki és ezt is csak akkor, ha bejelentik október 1-én kilépésüket. A szövetség levelezései részére *portómentességet* kérnek, tehát újabb alamizsnát.

Erdős szerepet játszott a vitákban a szovinizmus és a határtalan gyűlölet a horvát testvérek ellen, amit a Száván túl bizonyára nem hagynak válasz nélkül.

Végül még egy csomó tiszteletbeli tagot választottak, közöttük négy politikust és három *vasutigazgatót*, *Ludvigh Gyulát*, *Marx Jánost* és *Ráth Pétert*, azután egy csomó embernek köszönetet szavaztak és végül elmentek áldomást csapni, miután a vásár nagyon jól sikerült.

A pikantéria kedvéért ideiktatjuk azt a kis históriát, amit a zsirondisták naponként megjelenő sajtó-protektora ír *Sarlay* Jánosról, a közgyűlés korelnökről.

(*Ahol Jézus Mária sem segít*.) A nagygyűlés második napjának délutánján a srófós-eszű *Sarlay* János igen kedélyes hangulatban toppant be. A tizenegyedik szakaszt tárgyalták éppen. *Sarlay* jelenkezett szólásra. Amint rákerült a sor, beszélni kezdett egészen más dologról, mint amiről a szóban forgott szakasz szólt.

Az elnök is figyelmeztette a lengő szakállú szónokot, hogy a tárgynál maradjon s közbeszóltak a közgyűlési tagok is, hogy: a tárgyra, a tárgyra!

— Hát milyen szakasznál tartunk? — kérui a megzavart szónok bágyadt nyelvforgással.

— A tizenegyediknél — kiáltják feléje.

Sarlay csak áll egy darabig szótlannul, végre aztán kitör belőle az őszinteség:

— Jézus Mária ucsce, elfelejtettem, hogy mit akarok mondani.

S azzal, mint aki jól végezte a dolgát, leült.

És ez volt a közgyűlés elnöke és esze!

Igazán disznó-szerencsénk van a mi ellenégeinkkel!

Értesítjük előfizetőinket, hogy szerkesztőségünkben (VII., Csömöri-ut 28. sz., I. emelet, ajtószám 4.) minden csütörtökön este 7–8 óráig

ingyen jogi tanácsot

kaphat minden előfizetője a MAGYAR VASUTAS-nak.

Vidéki előfizetők levélben fordulhatnak jogi tanácsér lapunk szerkesztőségéhez. A Magyar Vasutas Jogtanácsosa **KADOSA MARCELL** dr. (Ó-utca 48., I. emelet).

Köszönetnyilvánítás.

Fogadják hálás köszönetünket mindazon munkástársak, kik folyó hó 17-én a leányunknak koszorura adakoztak és a temetésen résztvettek.

Jurcsák János és családja.

Szervezeti ügyek.

Figyelmeztetés!

Kötelességünk azokat a szervezett vasutas-testvéreket, akik elővigyázatlaniságból vagy nyomás következtében minden intelem dacára mégis beléptek a Turtsányi-féle szövetségbe, egy őket fenyegető veszedelemre figyelmeztetni.

A Turtsányi-szövetség vasárnapi alakuló közgyűlésén két alattomos határozatot hoztak, amelyek keservesen fognak a tagokra nehezédni.

1. Kimondták, hogy a szövetség járulékait *hivatalból vonják le* a tagok fizetéséből, illetve béréből.

2. Kimondták, hogy csakis az év végével, december 31-én lehet a szövetségből kilépni és ezt is csak akkor tehetik meg, ha legkésőbb október 1-én jelentik be a kilépésüket.

Ez a két furfangos határozat, amit csak úgy suttymban hoztak, valósággal hurkot kerít a tagok nyaka köré. Mert csak november 19-én határozták el, hogy október 1-én kell a tagságot felmondani. Így akarták biztosítani, hogy akik elég könnyelműek voltak aláírni a belépési nyilatkozatot és lefizetni az egy korona beiratási díjat, azok kénytelenek legyenek a jövő év végéig megmaradni tagnak.

De mi figyelmeztetjük a hozzánk közel állókat, hogy most még jogukban áll kilépni minden különös föltétel nélkül, mert ez a két alapszabály módosítás nem jogérvényes, miután nem nyerte még el a miniszteri jóváhagyást.

Aki tehát nem akarja fejét igába hajtani, lépjen ki nyomban az alamizsna-szövetségből. Aki ezt most elmulasztja, annak legalább 14 hosszú hónapon keresztül hivatalból levonják a Turtsányi-filléreket.

*

Felszólítás. Felszólítjuk mindazon munkástársainkat, akik még a lap etőfizetési árával hátralékban vannak, hogy ezt minél előbb kiegyenlítsék, annál is inkább, mert különben kénytelenek leszünk őket névszerint kötelességük teljesítésére felszólítani.

A szolnoki vasuti munkások szervező-bizottsága.

*

Értesítés!

A Szövetségünk megalakítása körül fölmerülő óriási munka következtében lehetlenné vált a *Magyar Vasutas-naptár* megszerkesztése és kiadása, amiről társainkat azzal értesítjük, hogy a naptár részére beküldött esetleges összegeket visszaküldjük.

*

Figyelem zágrábi vasutasok!

Értesítjük a zágrábi vasutasokat, hogy a *Hrvatski Željeznica* szerkesztősége Petrinska-u. 73. sz. alatti vendéglőben van, hol úgy a *Magyar Vasutasra*, mint horvát testvérlapunkra előfizetni lehet minden vasárnap és ünnepnap délelőtt 9-től 12-ig, 1-én és 15-én délután 4-től 8-ig. Ugyanott nagyszámu magyar, horvát, német és olasz lapok olvashatók.

A gép.

Irta: Kiss Károly.

Új gépet alkotott megint az elme,
Mely pihenést, nyugalmat nem ismerve,
Mindig másoknak adta gyümölcsét.
Vetélytársat hozott kenyere ellen,
Hogy a létért való vad küzdelemben
A nyomorgók vele egymást öljk...

Az észbontó acélsodának teste,
Mintha támadva, emberhúsrá lesne: —
Minden fölött gögösen széttekint...
Mintha a zúgó, csattogó kerekek
Azt mondanák: — Ti gyávák! ti emberek!
— Én gép vagyok, s rabjaim vagytok mind!

Tán szégyelné magát az ember tőle,
Ha érthető hang zúgna ki belőle...
Széttörné tán millió darabra,
Ha tudná, hogy amit verejtékével
Öntözött meg nagy, gazdag elméjében:
Alkotásának lesz ő is rabja.

Ve senyre kél a kormos munkás-haddal,
— Hisz olyan könnyű versenyezni azzal!...
Néki acél, erős vas a karja,
Míg a munkás — bár alkotó a neve —
Másokért él és pusztul az ereje;
Alkotásába vész a hatalma.

Zúgása bár betölti is a gyárat:
— A gép türelmes; soha föl nem lázad...
Nem kér jeget, — de mást sem követel —
Csak, amidőn már forró tűzbe hevül,
A gyáva szolga emberek testiből,
Vadállatként, vérszomját oltja el...

S hogyha szörnyű teste a vérbe gázol,
Mintha gyönyörködne a gyilkoláson: —
Áldozatát százfélé is tépi...
Mit bánja ő: ember-e az, vagy állat?! —
Mindent pusztít, hogyha útjába állnak, —
Hiszen ő gép, s szíve nincsen neki!...

Tán csak azért festi magát pirosra,
Hogy szégyenét, gyűlöletét mutassa,
Hogy elpiruljon a gyávák előtt,
Kik őt géppé, rabszolgává alkották,
S ime, most őt: a gépet is szolgálják,
Kik törhetnek hatalmat és erőt...

Lassan fogy a szürke munkások hada; —
Ezer helyett alkot a gép egymaga...
Csupán a gyár előtt nő a sereg...
Munkára vár... Felé zúg a gép hangja:
— Lám én vagyok az emberésznek rabja:
Miért éheztek hát, ti emberek?!...

LEVELEZÉS.

Nyugoti szertár. (Az *akkord-munkások sorsa*.) Az akkordmunka ellen az egész világon folyik a harc, de talán sehol annyi joggal, mint éppen a máv. raktári és szertári munkásai részéről. Az «akkord» elnevezés tulajdonképpen csak jogcim arra, hogy jobban kisajtolhassák a munkások erejét, mert tulajdonképpen akkordbér címén is csak a napszámot kapják. Elszámolják az akkordot a tudatlan és jóhiszemű munkások előtt úgy, hogy jóformán örülnie kell, ha nem kell még ráfzetnie. A nyugoti szertárban is így áll a dolog. Például a mozdony-szerelésért (szénfelrakás) tonnánként 16 krt

fizetnek. Most tessék elképzelni, hogyan kell ott dolgozni, hogy 80 kr. alapbért és rá még valami százalékot kereshessenek. Ha 1 frtot keresnek, akkor már nagyon jól ment a munka. Már pedig, aki ismeri ezt a munkát, az tudja, hogy 5 frt is kevés lenne azért a testet és lelket ölő munkáért. De nemcsak magukért kell dolgozniok, egy egész csomó olyan munkás, ki *állandóan* raktárnokot, irodaszolgát helyettesít, kutyákat ápol stb., ezek mind az akkordmunkások véres kereseléből lesznek fizetve. Feljelentés folytán a múlt héten megindult a vizsgálat, ahol a fenti tények beigazolást nyertek. Kíváncsian várjuk a fejleményeket, különösen arra vagyunk kíváncsiak, hogy az akkordmunkások vissza fogják-e kapni azt a pénzt, amit tőlük jogtalanul elvontak.

Terézvárosi osztálymérnökség. (Pályamunkások helyzete.) A pályamunkások sorsával gyakran foglalkoztunk már. Tudjuk, hogy csekély munkabér, nehéz munka az osztályrésztük. Azt is elismerjük, hogy a silány napibérek fizetése nem mindenütt az osztálymérnökök lelkiismeretét terheli. De igenis van sérelem, ami egyenesen az osztálymérnökök számlájára írható. Vannak osztálymérnökségek, különösen a vidéken, ahol a pályafelvigyázók muszka-cár módjára korlátlanul uralkodnak a munkások felett és olyan állapotokat teremtenek, amely szégyenére válnak a máv.-nak. Az «önkéntes ajándék» elengedhetetlen kellék ahhoz, hogy a munkás boldogulhasson. Nem elég, hogy ha dolgoznak, kevés a kereset, de még ez is lutrijáték a legtöbb helyen még nyáron sincs a napszám biztosítva. Reggel elkezdenek dolgozni, ha azután esik az eső, behajszolják őket a férges laktanyákba, ha megáll az eső, elkezdenek újra dolgozni. Persze azért az időért, amit a laktanyába töltenek fizetés nem jár. Természetesnek találja az ember, hogy abban az időben, mikor a munkás esőzés miatt nem dolgozik, tehát fizetést sem kap, oda mehessen, ahova neki jól esik, pláne akkor, midőn egész napi «pihenésre» van kilátás. Dehogy. *Höck* Mihály pályafelvigyázó, a *terézvárosi* osztálymérnökségnél más véleményen van. E hó 14-én a munkába jelentkező pályamunkásokat esős idő miatt nem engedte dolgozni. Hogy, hogy nem, napközben kellett volna egy munkás. Igen ám — csak hogy a poloskás laktanyába még az ahhoz hozzászokott pályamunkásoknak sem kellemes a tartózkodás — elmentek a városba. Szerdán reggel azután *Höck* pályafelvigyázó ráförmedt a munkásokra, hogy hogy mertek ők az ő beleegyezése nélkül a laktanyából eltávozni, hozzátette még azt is, hogy ha ez még egyszer előjön, úgy rögtön *elbocsátja* őket. Nagyon kíváncsiak vagyunk, hogy ki jogosította fel *Höck* urat eme kijelentésre. Vagy talán komolyan elhiszi a pályafelvigyázó ur azt, amit mondott. Mi nem, de még a pályamunkások sem. Fizessek meg az egész napot, akkor rendelkezheik felettük, különben nem.

INNEN-ONNAN.

+ **Negyvennégy kilométeres vasuti hid.** *New-Yorkból* jelentik, hogy az Utah államban levő Nagy Sós-tavon épült 44 kilométeres vasuti hídát átadták a forgalomnak. A hid fából épült, építése három évig tartott és az a rendeltetése, hogy a Southern-Pacific vasut vonalát megrövidítse. A vasut ezelőtt hosszú ívben kerülte meg a tó északi felét és ezen útjában rendkívül sok talajnehézséggel kellett megküzdenie. Egymásután következtek a merész hajlások, némely helyen pedig oly hirtelen volt az emelkedés, hogy a vonatot csak három mozdony tudta felvontatni. A híd a tó közepe táján épült, ahol annak 51 kilométer a szélessége, ebből azonban 7 kilométer a Promontory-félszigetre esik, mely majdnem a tó közepéig benyulik. A víz mélysége e helyen 2—3 méter között változik és csak néhány részében éri el 10—15 méter mélységet. A híd építését 1902-ben

kezdtek meg és 4 és fél méteres nehéz oszlopokon nyugszik, amely 5 egymáshoz vert cölöpből vannak összeróva. A tűzveszély elkerülésére az egész hid kavicssal van behintve. A hid építéséhez 125 ezer köbméter fára volt szükség. A vasutvonalat ezáltal 70 kilométerrel megrövidítették.

+ **Üdülő műhelyi munkások szolgálattétele.** *Budde*, a porosz közmunkaminiszter érdekes rendeletet intézett a porosz államvasutak műhelyfőnökeihez. A pályaoszlopok ugyanis beadványt intéztek a miniszterhez, hogy a balesetet ért műhelyi munkásoknak üdülési idejük legtöbb esetben oly sokáig tart, hogy midőn végre szolgálatra jelentkeznek, a sérülve volt testrészek annyira elszoktak a munkától, hogy képtelenek előbbi mozgékonyaságukat és alkalmazkodó képességüket visszanyerni. Ez által — főleg az akkord-munkások — sokat veszítenek keresetükből, viszont a vasutak meg abban károsodnak, hogy a munkák nem készülnek el kellő időre és kellő pontossággal. Hogy ez az anomália jövőre megszűnjön, a miniszter elrendelte, hogy ezentúl a baleset érte munkások, amint tényleges betegségük elmúlt s immár üdülő számba mennek, munkába azonnal újra beállítandók, *de a munkás csak annyit és azt dolgozzék, amennyit saját belátása szerint dolgozni képes.* A vasutintézet mindamellett tartozik a teljes munkadíjat kifizetni. Ugyanilyen eljárás alá esnek azok is, kik az őket ért baleset dacára, gyógykezelés közben is munkában maradni kívánnak.

+ **Tűzelésnélküli lokomotív.** A deisteri bányafelügyelőség a szénét a földalatti aknában a Lamm-Francy-féle tűzelésnélküli lokomotívval szállíttatja. A lokomotív a düsseldorfi Hohenzollern gépgyárból ered. Ezen lokomotív főelőnyeképp megemlítendő, hogy a többtől eltérőleg itt a kipuffogó fűadt gőz egy a mozdonyon elhelyezett víztartóba fúvatik. Természetesen e tartóban elhelyezett víz gyakran ujitandó felmelegedése miatt. A jelenleg használatos kazánoknál a gőznyomás 8 atm. és minthogy a gőz tulhevitve használatik fel, a nyomáscsökkenés alig tesz ki 1/2 atmoszférát. Egy ilyen töltés elegendő a lokomotív egyszeri ide és odamenetére s így ily módon 8 órás üzemnél képesek 7 vonatot, melyek mindegyike 35—40 tonna szénét tartalmazó bányakocsiból áll, továbbítani. A szállítási távolság mintegy 1900—2000 m-t tesz ki. Az egész vonat kiszolgálására elegendő egy ember.

+ **Különös gépek.** Az amerikaiak találékony-sága néha egész különös téren is érvényre jut és a különféle gépek föltalálásában már olyan leleményt fejtettek ki, hogy már alig tudnak meglepőt alkotni. Az egyik hiradás olyan gépet jelez, mely egymaga végzi egy óra alatt egy munkás segítségével tízezer levél expedicióját. A másik gép újságot csomagol, keresztköttéssel látja el, bélyeget ragaszt rá, sőt csoportonként kosárba dobja. Természetesen csak óriási üzemi gyárak és újságok kiadóhivatalai használják, ahol naponta hatszázezer példányt is küldenek szét. De a legérdekesebb gép a cukrászipart fenyegeti. Feltaláltak ugyanis olyan gépet, mely egy óra leforgása alatt kilencezer kis tortát készít. Természetesen ezek óriási számok, de meg kell gondolni azt, hogy ha ilyen dolog beválik, az amerikai városokban rendkívül elterjed és ilyen cikket ezer és tízezerszámba szállítanak a világ minden irányába.

+ **Rádium-óra.** Alig mulik nap, hogy tudósok egy újabb rádiumtalálmányra ne akadnának. Ide tartozik ujabban a rádium-óra, melynek mozgató ereje a rádium kisugárzó ereje. Az óra sajátos mechanizmusa a következő: A rádium egy igen kis darabját kvarcrudacsra helyezve, légtől üres edénybe teszik, amelyet ismét kis csövecskébe dugnak. A csövecské végehez kisebb fajta elektroszkopot szerelnek, melynek lemezkéi lehetőleg hosszú ezüstszalagokból vannak képezve. A rádiumnak sugárzása folytán elektromos áram keletkezik, amely az ezüstlemezkekre hat s ezeket arra kényszeríti, hogy mindaddig széjjel ágazódjanak egymástól, míg az őket záró edényke falait nem érintik. Amint ezen érintkezés megtörtént, az áram levezetés folytán megszakad, úgy, hogy az ezüst lemezkék így ismét eredeti helyzetükbe vissza esnek. A játék újból meg kezdődne s minden második percben megismétlődik. Az időt emellett harangtűlések jelzik. A feltaláló ezen rádium óra üzemképességét elég szerény módon 30.000 évre szabta meg, mert véleménye szerint a rádium ezen idő alatt megsemmisül.

Előfizetőinkhez!

Felkérjük lapunk t. előfizetőit változás és reklamáció esetén úgy a régi, mint az új címet velünk közölnék, miután több hasonló nevű előfizetőnk van, ugyszintén az előfizetés megújításakor is a teljes címet írják meg, nehogy tévedés forduljon elő. Továbbá felkérjük azon t. előfizetőket, kik 6 héttel el vannak maradva, hogy a hátralékot rendezzék, mert különben a lap további küldését beszüntetjük.

Azokat az előfizetőinket pedig, akiknek eddigi reklamációi elintézését nem nyertek, felkérjük, hogy *ismételjék meg a reklamációt*, mert a kiadóhivatal újjászervezésénél nagy megdöbbenéssel láttuk, hogy egy elbocsájtott alkalmazott hibájából több esetben nem nyertek elintézését a reklamációk.

Gondoskodás történt arról, hogy jövőben a lap szétküldése a legpontosabban és leglelkiesmeretesebben történjék.

Szerkesztői üzenetek.

Kaposvár. Miután a beküldött cikk valótlan-ságot tartalmaz, nem közöljük. — Csak a rendes fegyvergyakorlat idejére kap napidíjat.

Családi bíró, Debrecen. Ha tényleg a bizottság küldte volna, akkor sem közölhetnénk, hát ha még valaki névtelenül a bizottság nevét bitorolja.

Debreceni öreg vasutas. Levelét elküldtük az ottani szervező-bizottságnak.

Bizalmi férfiak, Budapest. Akinél még H.-féle gyűjtőív van, felkérjük, hogy elsején számoljon le, mert lapunk legközelebbi számában az összeget nyugtázni kívánjuk.

Kaposvári műhely. A szövetség alapja javára küldött pénzt megkaptuk. Legközelebb a többi befolyt összeggel együtt nyugtázni fogjuk. Üdvözlét.

Papszámár ügyében ártitunk a szervezett vas-munkásokhoz. Addig türelem.

Zágráb. Az ügyet a helyszínen fogjuk rendezni. Üdv.

V. Északi főműhely. Az ügyet csak a szervező-bizottság intézheti el. Alkalommal meg fogjuk önt hívni.

Többeknek. A szövetség alapszabályaira vonatkozó indítványokat megkaptuk. Vasárnap fogjuk tárgyalni.

Kolozsvár. Amint látja, a lapunk élén közölt értesítés megadja a választ az ön kérdésére. Nagyon örülünk, hogy az ottani munkástestvérek és az élükön ön a szövetségünk ügyében olyan buzgalmat tanúsítanak. Legyenek meggyőződve, hogy meglesz a nagy munkánk és a nagy sikere.

Piski. Hallottuk, hogy bizonyos nyomás és a fegyhárendszer által előidézett korlátoltság az alamizsna-szövetségbe vitt az ottani műhelyből sok munkást. Önök, akik céltudatosak és felvilágosodottak, kötelesek felvilágosítani a sötétben tévelygő testvéreinket. Legközelebb mi is megteszszük a mi kötelességünket és egyesült erővel majd csak elérjük, hogy oszlik ott is a sötétség és ottani munkástársaink is szabadon gondolkozhatnak és szabadon lélegzhetnek.

Miskolc. Nagyon csodáljuk és nagyon fájlaljuk, hogy a zsirondistaság rákfenéje sok tudatlan munkásnál hálás talajra talált. Ez a hátránya a szervezettenségnak. Terjeszszék a Magyar Vasutast. Bár-ran és nyíltan tehetik.

Kocsitisztító k. p. u. műszak. Tudjuk, hogy sok igazságtalanság történik önökkel. De ha ezt tűrniök kell, nem rajtunk, hanem önökön mulik. A szertehuzó, szervezetlen munkásokat nem sajnáljuk, de fáj az, hogy olyan munkástársak is szenvednek emiatt, akik mozgalmunknak kezdettől fogva lelkes katonái. A bánásmód, a nyomorúság majd észre téríti őket.

Pályaőr, 100. Köszönjük szeretetteljes sorait és meleg ragaszkodásának a biztosítását. Mi mindent megteszünk, ami a mi erőnktől telik, de viszont becsületesen rámutatunk arra, hogy nem vagyunk ezermesterek és bűvészek, akik semmiből csinálnak valamit, sem politikai kalandorok, akik ígéretből élnek. Ezek is, azok is csinálnak. Mi őszintén és egyenesen megmondjuk, hogy eredmények csak akkor érhetők el, ha önök összetartanak és egy testületbe, a szervezetünkbe tömörülnek. Önök biz-

tosíthatják az eredményt, mi csak segíthetünk. Mi megteszszük a kötelességünket és hasonló kötelességteljesítést várunk önöktől is. Szívélyesen üdvö-zöljük.

Volt zsirondista. Ah, fogavesztett kutyák már azok! Csak ugatnak, de harapni nem tudnak.

Mérnök. Szíves figyelmeztetése igen értékes és helyénvaló. Indítványát a szövetség szervező-bizottsága elé terjesztettük és az alapszabályok végleges megszövegezésénél gondoskodás történik az-iránt, hogy a szegényebb keresetű munkások is tagjai lehessenek a Szövetségünknek. Baráti jóin-dulatát a jövőre is kérjük.

Kiadóhivatali üzenetek.

A lap-alap javára felülfizettek: Temesvári raktári munkások 11.50, Érsekújvári munkások: Kovács Lajos —20, Horváth István —20, Prokopetz M. —20, Tarkai István —20, Karaba Ferenc —20, Azorák Imre —20 K.

Felelős szerkesztő: Farkas Izor.

Laptulajdonos: A magyar vasutas-szervezet.

Bíráucz Döme könyvnyomdája Budapest, VII., Amazon-u. 6—8

A szombathelyi Máv. műhelyi munkások találkozó-helye

Drozsnyák József vendéglője

Szombathely, Kereszt-utca

Posta-utcával szemben.

Külön szoba áll rendelkezésükre.

Izletes déli ebéd jutányos árban KAPHATÓ

özt. Csellag Emilnénél

PALOTA-UFALU, Iskola-utca 96. sz. alatt, (a főműhely közelében).

Szemenyei Lajos szücs-iparos

Orosháza, IV. ker., 475. sz.

Ajánlja különösen vasutasoknak

bárán y b ő r-m e l l v é d ő i t.

Ezen kitűnő ruhadarab mellényalakú, de a begombolása nem elől, hanem a vállon és oldalt a bal honalj alatt történik, miáltal a felső test hideg ellen teljesen védve van. A bekapcsolásnál erősítő zsinór és gummiszallagok vannak, miáltal nyomást — legyen a test bármily helyzetben — nem gyakorol.

Árai: Bárán y b ő r-ből fehér ... 10 kor.
Bárán y b ő r-ből habfehérre mosott 12 kor.
Fekete erdélyi bárán y b ő r-ből ... 15 kor.

Mértékül elegendő a mellbőség és a derék hossza centiméterekben. Utánvét vagy a pénz előzetes beküldése mellett szállítja gyorsan és pontosan s rendes viselet mellett 5 évi felelősséget vállal.

Szemenyei Lajos, szücsiparos

Orosháza, IV. ker., 475. sz.

Postaköltség nem számíttatik fel.

Cimbalmok,

legújabb modellűek, kitűnő zongora-hanguak, dupla acél-szerkezetűek készülnek saját műhelyemben; részletfizetésre és kölcsönképpen is kapható

AZ ÖNTANULASI CIMBALOM-ISKOLA

amelyből megtanulhat mindenki magánosan, tanító nélkül alaposan kottából cimbalmozni. Kapható 10 koronáért

KOVÁCS JÁNOS okl. cimbalomtanárnál

7 Budapest, Erzsébet-körut 5.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

